

ת מ ל י כ ו נ י

תשובות מאירות לשאלות טורדות בענייני עבודת אלול וראש השנה

שאלה א: מה משמעותה של "שבת מברכים אלול"

"מלפנים, כאשר ידעתי, כל איש ישראל אחזתו פלצות מקול הקורא "קדוש אלול". זוהי לשונו המליצית של אדונינו רבי ישראל סלנטר זצ"ל אודות הפחד משמיעת קול "קידוש החודש" בשבת מברכים אלול.

ככל הידוע לי, "שבת מברכים" אין לה תאריך קבוע בחדש, לפעמים היא חלה יום-יומיים לפני ראש חדש אלול, ולפעמים שבוע שלם לפני ראש חדש אלול (בשנה שר"ח אלול חל בשבת). ניקח למשל את התאריך כ"ו אב, בשנת תשפ"ג הוא חל לאחר שבת מברכים ואז כבר "אחזתנו פלצות", ואילו בשנת תשפ"ד הוא יחול לפני שבת מברכים ואז עדיין לא תתעורר הפלצות...

זאת אומרת, שה"פלצות" הזאת לא מתעוררת בעקבות הקירבה לראש חדש אלול, אלא בעקבות שמיעת קול החזן שמברך את ברכת חדש אלול. יהיה מתי שיהיה.

מה כל כך מפחיד ב"קידוש חודש אלול"? למה זאת סיבה לאחיזת פלצות?

תשובה:

בשבת אנו מקבלים את ההשפעה של כל ימי השבוע הבא

א. הקדמונים כתבו שהשבת כוללת בתוכה את כל ההשפעות של ימי השבוע הבא עלינו לטובה. לכן, שבת שלפני החתונה מתחילה את שמחת הנישואין, ללא קשר לשיעור הקירבה שלה לנישואין. בין אם החתונה ביום ראשון ובין אם היא ביום שישי – שבת ה"אויפרוף" הופכת את הבחור ל"חתן". כך גם שבת שלפני תשעה באב שמכניסה אותנו ל"שבוע שחל בו" ללא קשר לתאריך בחודש, ועוד ועוד.

ב. לכן, יש הבדל בין שנה שבה כ"ו אב הוא לפני שבת מברכים לבין שנה שבה כ"ו אב הוא לאחר שבת מברכים. כאשר עברנו את שבת מברכים, הרי כבר התחלנו לקבל את ההשפעה של ראש חדש אלול, וממילא מתעורר עלינו פחד הדין.

ג. במבט ראשון, התשובה הזאת נכונה רק כאשר ראש חדש אלול חל באחד מששת ימי המעשה הבאים, אבל בשנה שבה ראש חדש אלול חל בשבת הבאה לכאורה אי אפשר להשיב תשובה זאת. שהרי השבת משפיעה על ששת ימי המעשה אבל לא על השבת שלאחריה, שהיא בעצמה מקור של ברכה.

ד. אך באמת כל שבת היא המעוררת של השבת הבאה. זאת הסיבה שכאשר שולחנו ערוך ומיטתנו מוצעת מברך המלאך שיהיה כך גם לשבת הבאה, כי כל שבת משפיעה ומעוררת את השבת שלאחריה. הטעם שכל שבת נובעת מן השבת שלפניה, הוא בשביל לקשר את כל השבתות לרצף מאז שבת

בראשית ועד יום שכולו שבת לעתיד לבוא. כל השבתות מקושרות זו לזו ובזה נעשות לשבת אחת ארוכה שיש בה מדי פעם "הפסקות קלות" לימי המעשה. אין זו המסגרת להרחיב בעניין קדוש זה.]

"אחיזת הפלצות" היא המקדשת את חדש אלול

ה. כל זה מסביר מדוע מתעוררת האימה של חודש אלול משבת-מברכים ואילך. אבל זה לא מבאר מדוע **ברכת החדש** גורמת לפחד הזה, וכי אילולי ברכת החדש לא היינו יודעים שזאת השבת שלפני ראש חדש אלול?

זכיתי להתפלל בשבת מברכים אלול עם המשגיח רבי דן סגל שליט"א, כל השבת היתה שמחה ומרוממת, שירים וניגונים כדרכו, אבל רק המילה "אלול" בברכת החדש נאמרה בקול נחרד ונורא. מה מפחיד בזה? הזקנות בעזרת הנשים – סיפרו רבותינו – היו מתעלפות בשעת ברכת החדש, והיו נשמעים קולות "מים! מים!"... מה כל כך מפחיד בזה?

ו. האמת **שכל השאלה בטעות יסודה**. ה"פלצות" איננה **תגובה** לחדש אלול המתקרב ובא, אלא היא **המעוררת** ומקדשת עלינו את חדש אלול. וכמו שאבאר:

ז. מהי ברכת ברכת החדש? זאת תקנה קדומה זכר לקידוש החודש. החודשים והמועדים נקבעים ע"י עם ישראל, "אשר תקראו אותם במועדם". אין כאן רק עניין **טכני** גרידא, מי יקבע את תחילת החודש, אלא עניין מהותי ופנימי – בשביל לעורר את החדש צריכה הלבנה לפנות אל החמה ולקבל מאורה, צריכה כנסת ישראל להפנות פניה אל הקב"ה לקבל את האור המיוחד של החודש המתקרב. זה תלוי בעם ישראל, הקב"ה "מקדש ישראל והזמנים", נתן לעם ישראל את הכוח לקבוע מתי וכמה יושפע שפע החדשים, באמצעות העמדת עצמם לקבלת השפע הזה.

לכן, גם לאחר שהלל הנשיא קידש בשם כנסת ישראל את כל החודשים עד ביאת גואל, עדיין מבחינה פנימית שיעור הדברים תלוי בשיעור ההתעוררות של כנסת ישראל לקבל את האור הזה. בברכת החדש (או "קידוש החדש" בלשון הספרדים, ובלשונו המליצית של רבי ישראל) – אנו מבקשים להתעורר לקראת דודנו, להפנות פנינו לקבל את האור של החדש הבא עלינו לטובה.

מה זה "להפנות פנינו"? להתאים את עצמנו, רגשותינו, עבודתנו, לסגנונו של החודש המתקרב.

ח. כאשר אנו מבקשים להביא עלינו את חודש אלול – אנו מתאימים את עצמנו לזה, באמצעות **"אחיזת הפלצות"**, המורא מהופעת הימים האדירים הללו. כך מכניסים את אלול, את הימים הנוראים, ואת כל השפע העצום שהם מביאים איתם עלינו.

ט. כ"ו אב רחוק באותה מידה מחודש אלול בכל השנים, הוא מפחיד באותו השיעור בכל שנה. אבל בשנה שהוא לאחר שבת-מברכים, **כבר העמדנו את עצמנו בהמתנה לחדש אלול, עוררנו עלינו את אימת הדין, על מנת לקבל את אורו המיוחד של חדש אלול.**